

Odmowa dostępu do informacji publicznej

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wprowadzenie

Na podmiotach zobowiązanych do udostępniania informacji publicznej spoczywa istotny i trudny obowiązek uwzględnienia w procesie rozpatrywania indywidualnych wniosków dostępowych potrzeby ochrony innych wartości, niż jawność lub dostępność informacji. Znajduje to szczególne odzwierciedlenie w sprawach zainicjowanych wnioskiem dotyczącym informacji, co do której istnieje ustawowa podstawa do ograniczenia prawa do informacji publicznej. Potrzeba ochrony informacji niejawnych, innych tajemnic ustawowo chronionych, prywatności osoby fizycznej, tajemnicy przedsiębiorcy czy wreszcie prawidłowego i szybkiego wykonywania podstawowych zadań powierzonych organom administracji publicznej (informacja przetworzona) może prowadzić do konieczności odmowy dostępu do informacji publicznej. Adresat wniosku będzie musiał przy tym dokonać prawidłowego wyważenia dwóch – często konstytucyjnych – wartości, co nie jest zadaniem łatwym. Błąd zaś może pociągać za sobą dotkliwe konsekwencje prawne. Z jednej strony, przedwczesna odmowa dostępu do informacji publicznej może oznaczać nie tylko uchylenie decyzji w postępowaniu odwoławczym czy sądownoadministracyjnym i związaną z tym ostatnim specyficzną odpowiedzialność finansową za przegrany spór administracyjny, lecz także możliwość wszczęcia przeciwko konkretnym urzędnikom rozpatrującym wniosek dostępowy postępowania karnego. Z drugiej strony, pochopne udostępnienie informacji i ujawnienie danych, które należało chronić, może pociągnąć za sobą m.in. odpowiedzialność cywilnoprawną dysponenta informacji, np. poniesioną względem osoby fizycznej czy przedsiębiorcy, o których informacje nie powinny zostać udostępnione. Podobnie dotkliwe skutki prawne może rodzić udostępnienie informacji niejawnej, do której szczególnej ochrony zobowiązane są organy administracji publicznej będące jednocześnie dysponentami informacji zobowiązanymi do rozpatrywania indywidualnych wniosków dostępowych.

Liczba spraw przed sądami administracyjnymi (często przegrywanych przez dysponentów informacji), wzmożona aktywność zewnętrznych względem administracji podmiotów chcących prowadzić oddolną kontrolę władz publicznych oraz wciąż jeszcze często niedostateczna wiedza o specyfice postępowania dostępowego – skłaniają do bliższego przyjrzenia się poszczególnym zagadnieniom odmowy dostępu do informacji. Oddawana do rąk Czytelników publikacja ma zadanie kompleksowo przedstawić specyfikę tych spraw o dostęp do informacji publicznej, w których może występować konieczność ograniczenia prawa do powyższej informacji. Nie ogranicza się ona wyłącznie do teoretycznego omówienia zagadnienia przy uwzględnieniu wyników kwerendy aktualnego orzecznictwa. Publikacja ma bowiem stanowić przewodnik, który w przejrzysty sposób przedstawi niełatwe zagadnienia, a ich poznanie ułatwi prawidłową realizację obowiązków informacyjnych. Autor na podstawie wnikliwej analizy orzecznictwa sądowego z ostatnich kilkunastu lat oraz własnego doświadczenia procesowego w sprawach dotyczących dostępu do informacji publicznej przedstawia węzłowe problemy praktyczne, które mogą pojawiać się nie tylko przed dysponentami informacji publicznej, lecz także organami rozpatrującymi zwyczajne i nadzwyczajne środki od-

woławcze od decyzji odmawiających dostępu do informacji. Zakresem przedstawionych rozważań objęto nie tylko samą decyzję wydawaną w sprawie, lecz cały proces prowadzący do jej wydania. W szczególności przedstawiono specyfikę postępowania dostępowego prowadzonego w sytuacji zaistnienia przesłanki ograniczenia prawa do informacji już od momentu wpłynięcia indywidualnego wniosku o dostęp do informacji publicznej, poprzez poszczególne jego etapy, w tym w szczególności etap postępowania wyjaśniającego, aż do wydania decyzji w sprawie zarówno przez organ pierwszej, jak i drugiej instancji.

Omówiono również, co jest nowością na polskim rynku wydawniczym, możliwość i specyfikę zastosowania nadzwyczajnych środków odwoławczych względem decyzji odmownej w tzw. sprawach dostępowych. Szczególnie obszerne rozważania poświęcono ustawowym negatywnym przesłankom udostępnienia informacji oraz specyfice spraw o dostęp do tzw. informacji publicznej przetworzonej, w których również może zostać wydana decyzja odmowna. Wreszcie – w celu przedstawienia częstych błędów popełnianych przez dysponentów informacji – poddano głębokiej analizie porównawczej inne formy zakończenia postępowania o dostęp do informacji publicznej, zwłaszcza formy czynności materialno-technicznych, które wykluczają możliwość wydania decyzji odmownej.

Mając na względzie, że opisywana odmowa dostępu do informacji publicznej jest jedną z dwóch możliwych do zastosowania form ograniczenia prawa do informacji, przeanalizowano również warunki zastosowania drugiej formy, tj. anonimizacji (nośnika) informacji. Wskazano przy tym na te sytuacje praktyczne, w których adresat wniosku dostępowego nie może skorzystać z anonimizacji i jest zobowiązany wydać decyzję odmawiającą dostępu do informacji.

Całość dopełniają wzory pism stosowanych w postępowaniu zmierzającym do wydania decyzji o odmowie dostępu do informacji publicznej, które wraz z zamieszczonymi w poszczególnych rozdziałach przykładami nadają publikacji praktyczny wymiar. Wśród nich znalazły się m.in. wzory decyzji administracyjnych o odmowie dostępu do informacji publicznej w przypadku wystąpienia każdej z negatywnych przesłanek udostępnienia oraz wzory decyzji administracyjnych wydawanych w wyniku rozpatrzenia odwołania od decyzji odmawiającej dostępu.

Autor wyraża nadzieję, że oddawana do rąk Czytelnika publikacja stanie się cennym, a może nawet podstawowym, źródłem wiedzy o specyfice postępowania dotyczącego odmowy dostępu do informacji publicznej i obowiązkach dysponenta informacji odnoszących się zarówno do prawidłowej identyfikacji przyczyny ograniczenia dostępu, jak i do zastosowania właściwej formy ograniczenia, w tym m.in. instytucji odmowy dostępu. Prawidłowa zaś realizacja tych obowiązków zredukuje czas konieczny do działań administracyjnych w tym obszarze i zapewni, że podejmowane rozstrzygnięcia będą właściwe i skuteczne w obrocie prawnym.

dr Kazimierz Pawlik

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl